

İlk Yayın: 10 Mayıs 2017
Sürüm: 2.0
Son Güncelleme: Eylül 2026
Onaylayan Organ: Genel Kurul
Gözden Geçirme: Her yıl Kasım

Koruma Politikası

1. AMAÇ

Özürlüler Vakfı, yürüttüğü tüm çalışmalarda insan haklarına, insan onuruna, eşitliğe, ayrımcılık yasağına, kişinin iradesine ve mahremiyetine saygıyı esas alır. Vakıf; faaliyetleriyle temas eden kişilerin şiddet, ihmal, istismar, sömürü, taciz ve diğer zarar verici davranışlardan korunmasını kurumsal sorumluluğunun bir parçası olarak kabul eder.

Bu Politikanın amacı; Vakfın program, proje, hizmet, etkinlik ve diğer faaliyetlerinde ortaya çıkabilecek koruma risklerinin mümkün olduğunca önlenmesine ve azaltılmasına ilişkin temel ilkeleri belirlemek; bir koruma endişesi, şüphesi veya ihlali ortaya çıktığında izlenecek yolu ve sorumlulukları düzenlemektir.

Özürlüler Vakfı, engelliliği tek başına bir risk veya korunmaya muhtaçlık hâli olarak değerlendirmez. Bununla birlikte engelli bireylerin; ayrımcılık, erişilebilirlik ve iletişim engelleri, sosyal izolasyon, destek veya bakım ilişkileri ve güç eşitsizlikleri nedeniyle farklılaşan şiddet, istismar, sömürü ve ihmal riskleriyle karşılaşabileceğini kabul eder. Bu risklerin belirlenmesi ve azaltılmasında kişinin hakları, onuru, iradesi, mahremiyeti ve mümkün olan en yüksek düzeyde bağımsızlığı gözetilir.

Politika ayrıca çocukların ve içinde bulundukları koşullar nedeniyle risk altında bulunan yetişkinlerin güvenliğinin gözetilmesini; koruma süreçlerinin erişilebilir olmasını ve kişilerin ihtiyaç duydukları desteğe ve bildirim yollarına eşit biçimde ulaşabilmesini amaçlar.

2. Politika Beyanı

Özürlüler Vakfı, faaliyetleri kapsamında temas ettiği herkesin haklarına, onuruna, iradesine ve mahremiyetine saygı gösterilen güvenli bir ortamda bulunma hakkına sahip olduğunu kabul eder.

Vakıf; hiçbir şiddet, ihmal, istismar, sömürü, taciz veya kötü muameleyi kabul etmez. Yönetim Kurulu üyeleri, çalışanlar, gönüllüler, stajyerler, danışmanlar, hizmet sağlayıcılar ve Vakıf adına görev yapan diğer kişiler, görev ve faaliyetleri sırasında bu Politikanın ilke ve kurallarına uygun hareket etmekle yükümlüdür.

Vakıf, korumanın yalnızca bir ihlal ortaya çıktığında müdahale etmekten ibaret olmadığını; risklerin önceden belirlenmesini, mümkün olduğunca önlenmesini ve güvenli çalışma koşullarının oluşturulmasını da kapsadığını benimser. Bu sorumluluk, Vakıf adına görev yapan herkes tarafından paylaşılır.

Koruma süreçlerinde kişinin engelliliği, yaşı, cinsiyeti, iletişim biçimi veya destek ihtiyacı nedeniyle görüşü değersizleştirilemez; kişi adına gereksiz yere karar verilemez. Bilgilendirme, görüşme ve bildirim süreçlerinin erişilebilir olması; kişinin mümkün olan en geniş ölçüde kendi kararlarına katılması ve iradesinin gözetilmesi esastır.

Vakıf, kendisine iletilen veya faaliyetleri sırasında ortaya çıkan koruma endişelerini ciddiyetle ele alır. Bildirimlerin güvenli ve erişilebilir yollarla yapılmasını, bilgilerin gizliliğinin korunmasını, gerekli koruyucu önlemlerin gecikmeden alınmasını ve hukuken gerekli durumlarda yetkili kamu kurumlarıyla iş birliği yapılmasını sağlar.

3. Kapsam

Bu politika;

yönetim kurulu ve diğer yönetim ve denetim organı üyelerini,

çalışanları,

gönüllüleri ve stajyerleri,

danışmanları ve vakıf adına görevlendirilen kişileri,
hizmet sağlayıcıları, yüklenicileri ve ilgili üçüncü tarafları,
iş birliği yapılan kurum ve kuruluşları, vakıfla birlikte yürüttükleri faaliyetler ölçüsünde kapsar.

Politika, Vakfın program, proje, hizmet, eğitim, etkinlik, saha çalışması, ziyaret, iletişim ve dijital faaliyetleri dâhil olmak üzere tüm faaliyetlerinde uygulanır.

4. Koruma Taahhütlerimiz

Özürlüler Vakfı, korumayı yalnızca bir ihlal sonrasında yapılacak işlemler olarak değil; zarar risklerinin önceden fark edilmesini, mümkün olduğunca önlenmesini ve güvenli koşulların oluşturulmasını kapsayan kurumsal bir sorumluluk olarak ele alır.

4.1. Zarar Vermeme ve Önleme

Vakıf, yürüttüğü faaliyetlerin veya Vakıf adına görev yapan kişilerin davranışlarının herhangi bir kişinin güvenliğini tehlikeye atmaması için gerekli önlemleri alır.

Program ve faaliyetler planlanırken öngörülebilir koruma riskleri değerlendirilir; risklerin önlenmesi veya azaltılması için faaliyetin niteliğine uygun tedbirler alınır.

4.2. Haklara, Onura ve İradeye Saygı

Her kişinin haklarına, onuruna, mahremiyetine, tercihlerine ve kendi yaşamına ilişkin kararlarına saygı gösterilir.

Engellilik, yaş, iletişim biçimi veya destek ihtiyacı, kişinin görüşünün alınmaması ya da kendi yaşamını ilgilendiren süreçlerin dışında bırakılması için gerekçe oluşturmaz.

4.3. Çocukların Korunması

Vakıf faaliyetleri kapsamında çocuklarla temas edilen durumlarda çocuğun güvenliği ve üstün yararı öncelikli olarak gözetilir.

Çocukların yaşlarına, gelişim düzeylerine ve iletişim biçimlerine uygun olarak bilgilendirilmeleri, görüşlerini ifade edebilmeleri ve kendilerini ilgilendiren süreçlere katılabilmeleri desteklenir.

Engelli çocukların iletişim ve erişilebilirlik ihtiyaçları gözetilir. Engellilik, çocuğun görüşünün alınmaması veya yaptığı açıklamanın değersizleştirilmesi için gerekçe oluşturmaz.

4.4. Engelli Bireylerin Korunması

Vakıf, engelliliği tek başına bir korunmaya muhtaçlık veya risk altında olma hâli olarak değerlendirmez.

Bununla birlikte farklı engel gruplarındaki bireylerin; erişilebilirlik ve iletişim engelleri, ayrımcılık, sosyal izolasyon, destek ve bakım ilişkileri veya güç eşitsizlikleri nedeniyle farklılaşan şiddet, ihmal, istismar ve sömürü riskleriyle karşılaşabileceğini dikkate alır.

Koruma süreçlerinde kişinin kendi görüşünün doğrudan alınması esastır. Aile üyesi, refakatçi, bakım veren veya destek sağlayan kişinin bulunması, engelli bireyin kendi görüşünün yerine geçmez.

İşaret dili, alternatif ve destekleyici iletişim yöntemleri, yardımcı teknolojiler ve ihtiyaç duyulan diğer erişilebilir iletişim yöntemlerinden yararlanılması desteklenir.

Engelli kadın ve kız çocuklarının ve farklı engel gruplarındaki bireylerin karşılaşabileceği farklılaşan riskler ayrıca dikkate alınır.

4.5. Risk Altındaki Yetişkinlerin Korunması

Bir yetişkinin engelli, yaşlı veya desteğe ihtiyaç duyan bir kişi olması tek başına risk altında kabul edilmesi için yeterli değildir.

Risk; kişinin içinde bulunduğu koşullar, karşılaştığı veya karşılaşabileceği şiddet, ihmal, istismar veya sömürü tehlikesi ile korunma ve desteğe erişim olanakları dikkate alınarak değerlendirilir.

Yetişkinlerin kendi yaşamları hakkında karar verme ve tercihlerini ifade etme haklarına saygı gösterilir. Koruma sürecinde kişinin görüşü ve iradesi mümkün olan en geniş ölçüde gözetilir.

4.6. Şiddet, İhmal, İstismar, Sömürü ve Tacizin Önlenmesi

Vakıf; fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet ile ihmal, istismar, sömürü, cinsel istismar ve tacizin hiçbir biçimini kabul etmez.

Vakıf adına görev yapan kişiler; sahip oldukları görev, yetki, güven ilişkisi veya güç farklılığını başka bir kişiye zarar vermek, kişisel çıkar sağlamak veya kişiyi baskı altında bırakmak amacıyla kullanamaz.

4.7. Erişilebilirlik, İletişim ve Mahremiyet

Koruma konusunda bilgilendirme, görüşme ve bildirim yollarının mümkün olduğunca erişilebilir olması sağlanır.

Kişinin mahremiyeti korunur. Koruma sürecinde edinilen bilgi ve kişisel veriler yalnızca görev ve hukuki gereklilik çerçevesinde ihtiyaç duyan kişilerle paylaşılır.

4.8. Güvenli Program ve Faaliyetler

Program, proje, etkinlik, ziyaret ve saha çalışmalarında faaliyetin niteliğine ve katılımcıların ihtiyaçlarına göre koruma riskleri değerlendirilir.

Çocuklarla, engelli bireylerle veya risk altında bulunan yetişkinlerle temas içeren faaliyetlerde görev dağılımı, fiziksel ortam, erişilebilirlik, ulaşım, gözetim ve iletişim koşulları gerektiği ölçüde önceden değerlendirilir.

4.9. Fotoğraf, Görüntü ve Dijital İletişim

Fotoğraf, video, ses kaydı, kişisel hikâye ve benzeri içeriklerin kullanımı kişinin hakları, onuru, mahremiyeti ve ilgili mevzuat gözetilerek gerçekleştirilir.

Kişiler; acındırıcı, küçük düşürücü, damgalayıcı veya onurlarını zedeleyebilecek biçimde temsil edilemez. Çocuklara ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin gerekli izin ve onay süreçleri ayrıca gözetilir.

5. Görev ve Sorumluluklar

Koruma, Özürlüler Vakfı adına görev yapan herkesin sorumluluğudur. Bununla birlikte görev ve yetki düzeyine göre özel sorumluluklar aşağıdaki şekilde belirlenir.

Yönetim Kurulu; Politikanın kurumsal düzeyde uygulanmasının gözetilmesinden ve ciddi koruma ihlallerinin gerektiğinde değerlendirilmesinden sorumludur.

Vakıf yönetimi; Politikanın faaliyetlere yansıtılmasını, gerekli koruma önlemlerinin alınmasını, sorumlulukların belirlenmesini ve çalışanlar ile gönüllülerin politika hakkında bilgilendirilmesini sağlar.

Çalışanlar, gönüllüler, stajyerler ve Vakıf adına görev yapan diğer kişiler; bu Politikaya uygun davranmak, öngörülebilir riskleri azaltmak, öğrendikleri veya şüphelendikleri koruma endişelerini belirlenen yollarla bildirmek ve koruma süreçlerinde gizliliğe uymakla yükümlüdür.

Hizmet sağlayıcılar, yükleniciler ve iş birliği yapılan kuruluşlar; Vakıfla birlikte yürüttükleri faaliyetler kapsamında bu Politikanın ilgili hükümlerine uymak ve kendi personel veya temsilcilerinden kaynaklanabilecek koruma risklerine karşı gerekli tedbirleri almakla sorumludur.

Koruma konusunda bildirimlerin alınması, ilk değerlendirmenin yapılması ve gerekli işlemlerin koordine edilmesi için Vakıf bünyesinde korumadan sorumlu kişi veya kişiler belirlenir. Bu görev, ilgili kişinin diğer görevlerinden bağımsız bir kadro oluşturulmasını zorunlu kılmaz.

Ciddi veya acil bir riskin bulunduğu durumlarda kişinin güvenliği öncelikli olarak değerlendirilir. Vakıf, kendi görev ve yetkisinin sınırlarını aşan konularda soruşturma makamı gibi hareket etmez; gerekli hâllerde ilgili kamu kurumlarına bildirimde bulunur ve yetkili makamlarla iş birliği yapar.

6. Bildirim ve Müdahale

Özürlüler Vakfı, bir koruma endişesi, şüphesi veya ihlalinin güvenli, erişilebilir ve mümkün olduğunca kolay yollarla bildirilebilmesini sağlar. Bildirimde bulunmak için kişinin olayı kanıtlaması veya ihlalin gerçekleştiğinden emin olması gerekmez; makul bir endişe veya şüphe bildirim için yeterlidir.

6.1. Bildirim

Vakıf faaliyetleriyle bağlantılı bir koruma endişesini öğrenen, gözlemleyen veya böyle bir durumdan şüphelenen çalışan, gönüllü, stajyer veya Vakıf adına görev yapan kişi, durumu gecikmeden korumadan sorumlu kişi veya kişilere bildirir.

Çocuklar, engelli bireyler, risk altındaki yetişkinler, aileler, refakatçiler ve diğer kişiler de doğrudan Vakfa bildirimde bulunabilir.

Bildirim yollarının engelli bireyler açısından erişilebilir olması gözetilir. Gerekğinde işaret dili, alternatif ve destekleyici iletişim yöntemleri veya kişinin tercih ettiği diğer erişilebilir iletişim yollarından yararlanılır.

6.2. İlk Değerlendirme ve Koruyucu Önlemler

Bildirim alındığında öncelikle kişinin güvenliği ve acil bir risk bulunup bulunmadığı değerlendirilir. Gerekli hâllerde kişinin daha fazla zarar görmesini önlemeye yönelik geçici ve koruyucu tedbirler gecikmeden alınır.

Değerlendirme sırasında kişinin hakları, onuru, iradesi, mahremiyeti ve güvenliği gözetilir. Engelli bireyin kendi görüşünün alınması esastır; aile üyesi, refakatçi veya bakım verenin bulunması kişinin kendi anlatımının yerine geçmez.

6.3. Gizlilik

Koruma bildirimlerine ilişkin bilgiler gizlilik içinde ele alınır ve yalnızca görevi veya hukuki yükümlülüğü nedeniyle bilgi sahibi olması gereken kişilerle paylaşılır.

Kişisel verilerin işlenmesi ve paylaşılmasında ilgili mevzuata uyulur. Gizlilik ilkesi, kişinin güvenliğinin sağlanması veya kanundan doğan bildirim yükümlülüklerinin yerine getirilmesini engelleyecek biçimde uygulanmaz.

6.4. Yetkili Kurumlara Bildirim ve İş Birliği

Vakıf, kendi görev ve yetki sınırları içinde ilk değerlendirme ve gerekli koruyucu işlemleri gerçekleştirir; adli veya idari makamların görev alanına giren konularda soruşturma makamı gibi hareket etmez.

Suç şüphesi, çocuğun veya yetişkinin güvenliğine yönelik ciddi ve yakın risk ya da mevzuat gereği bildirim yükümlülüğü bulunan durumlarda ilgili kamu kurumlarına ve yetkili makamlara bildirim yapılır ve gerekli iş birliği sağlanır.

6.5. Bildirimde Bulunan Kişinin Korunması

İyi niyetle bir koruma endişesini bildiren, bilgi veren veya inceleme sürecine katılan kişi, bu nedenle baskıya, tehdide, ayrımcılığa veya herhangi bir olumsuz muameleye maruz bırakılamaz.

Bilerek gerçeğe aykırı bildirimde bulunulması bu koruma kapsamında değerlendirilmez.

7. Eğitim, Uygulama, İzleme ve Gözden Geçirme

Özürlüler Vakfı, bu Politikanın yalnızca yazılı bir belge olarak kalmamasını, Vakfın çalışma ve uygulamalarına yansımaları esas alır.

Çalışanlar, gönüllüler, stajyerler ve görevleri gereği ilgili diğer kişiler Politika, koruma sorumlulukları, uygun davranış kuralları ve bildirim yolları hakkında bilgilendirilir. Görevin niteliğine ve ihtiyaçlara göre eğitim ve farkındalık çalışmaları gerçekleştirilir.

Çocuklarla, engelli bireylerle veya risk altında bulunan yetişkinlerle doğrudan temas içeren görevlerde koruma konusunda gerekli bilgilendirme göreve başlamadan önce yapılır.

Vakıf; program, proje, etkinlik ve diğer faaliyetlerinde ortaya çıkabilecek koruma risklerini izler, yaşanan olaylardan ve uygulama deneyimlerinden edinilen bilgileri gerekli iyileştirmelerde kullanır.

Bu Politika; mevzuat değişiklikleri, Vakfın faaliyet alanındaki gelişmeler, uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçlar ve edinilen deneyimler dikkate alınarak her yıl Kasım ayında gözden geçirilir.

8. Hukuki, Ulusal ve Uluslararası Dayanaklar

Bu Politika;

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu,

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu,

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun,

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun,

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu,

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme,

Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme

ve konuyla ilgili diğer yürürlükteki mevzuat çerçevesinde uygulanır.

Uluslararası sözleşmelerin koruma, eşitlik, ayrımcılık yasağı, erişilebilirlik, katılım ve insan onuruna ilişkin hükümleri Politikanın uygulanmasında gözetilir.

9. Tanımlar

Bu Politikada;

Çocuk: On sekiz yaşını doldurmamış kişiyi ifade eder.

Risk altındaki yetişkin: İçinde bulunduğu koşullar nedeniyle şiddet, ihmal, istismar veya sömürüye maruz kalan ya da bunlara maruz kalma riski bulunan ve bu durumdan korunmak veya yardım almak bakımından desteğe ihtiyaç duyabilen on sekiz yaş ve üzerindeki kişiyi ifade eder. Engellilik, yaşlılık veya destek ihtiyacı tek başına kişinin risk altında kabul edilmesi için yeterli değildir.

Koruma: Vakıfla bağlantılı faaliyet, hizmet, kişi veya uygulamalar nedeniyle kişilerin şiddet, ihmal, istismar, sömürü, taciz veya diğer zararlara maruz kalmasını önlemeye ve böyle bir durum ortaya çıktığında gerekli işlemlerin yapılmasını sağlamaya yönelik çalışmaların bütünüdür.

Koruma endişesi: Bir kişinin güvenliği veya esenliği konusunda şiddet, ihmal, istismar, sömürü, taciz veya başka bir zarar ihtimaline ilişkin bilgi, gözlem, açıklama veya şüpheyi ifade eder.

10. Yürürlük ve Gözden Geçirme

Bu Politika, Özürlüler Vakfı Genel Kurulu tarafından Şubat 2017 tarihinde onaylanmış ve 10 Mayıs 2017 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Politika Kasım 2024 tarihinde güncellenmiş, yapılan son gözden geçirme ve düzenlemelerle Eylül 2026 tarihinde yeniden güncellenmiştir.

Politika her yıl Kasım ayında gözden geçirilir. Mevzuatta, Vakfın kurumsal yapısında veya uygulama ihtiyaçlarında önemli bir değişiklik meydana gelmesi hâlinde olağan gözden geçirme dönemi beklenmeden yeniden değerlendirilebilir.

Politikanın uygulanmasından Özürlüler Vakfı Yönetim Kurulu sorumludur. Politika, Vakfın internet sitesinde yayımlanır ve kapsamındaki kişilerin erişimine sunulur.

Politikada yapılacak değişiklikler Genel Kurulun onayıyla yürürlüğe girer.